

Obsah:

Obsah	5
Předmluva	7
1. Učitel, učitelství	11
1.1 Vymezení	11
1.2 Charakteristiky profese	12
1.2.1 Profesně demografické charakteristiky učitelů	13
1.2.2 Specifikum profesních aktivit učitele	23
1.3 Profesní požadavky na učitele	31
2. Příčiny problémů v učitelství	33
2.1 Historické příčiny problémů	33
2.1.1 Kořeny učitelství	34
2.1.2 Předprofesionální období	36
2.1.3 Období profesionální autonomie	40
2.1.4 Shrnutí	42
2.2 Profesní příčiny problémů	46
2.2.1 Povolání, profese poslání?	46
2.2.2 Příčiny profesně demografické	50
2.2.3 Příčiny vyplývající ze specifických nároků na profesi	51
2.3 Společenské příčiny problémů	51
2.3.1 Krize školy	52
2.3.2 Prestiž učitelského povolání	54
2.3.3 Decizní sféra	57
3. Problémy a rizika učitelství	59
3.1 Vymezení hlavních problémů učitelské profese	59
3.2 Problémy učitelského vzdělávání	62
3.2.1 Koncepční stránka vzdělávání učitelů	64
3.2.2 Problematika výběru uchazečů o studium učitelství	70
3.2.3 Problémy spojené s přípravou adeptů učitelství	76
3.2.4 Zaměření učitelského studia k učitelství	87

3.3 Problémy nástupu absolventů do učitelské praxe	91
3.3.1 Nástup absolventů do praxe	92
3.3.2 Společenské a pracovní podmínky nástupu absolventů	95
3.3.3 Profesní připravenost absolventů	98
3.4 Problematické stránky výkonu profese	102
3.4.1 Problémy vyplývající z profesně demografických charakteristik	102
3.4.2 Problémy vyplývající ze specifických nároků na profesi	119
3.4.3 Personální práce, výchova vedoucích pracovníků, řízení škol	143
4. Důsledky problémů a perspektivy učitelství	153
4.1 Současné podmínky práce a postavení učitelů	153
4.1.1 Vybrané vnější podmínky práce učitelů	155
4.1.2 Vybrané vnitřní podmínky práce učitelů	167
4.1.3 Subjektivně vnímané podmínky práce učitelů	172
4.2 Perspektivy učitelství	177
4.2.1 Obecné trendy učitelského vzdělávání	178
4.2.2 Shrnutí	180
5. Závěry	183
Résumé (English)	191
Resümee (Deutsch)	197
Seznam tabulek	205
Literatura	207
Jmenný rejstřík	227

Jmenný rejstřík

A

Alt, R. 34,35
Anderson, R.D. 114,117

B

Bačová, M. 52
Bělohradská, J. 67,83,85
Bendl, S. 19,62,89,102,111,115-6,135-6,157
Beňo, M. 19,107,180-1
Blažková, V. 122
Bláhová, A. 65
Blížkovský, B. 7,28,31,43,52-3,55-6,85,97,
125-6,128,155,161,173,181

Brebera, P. 96
Brezinka, W. 47-8,82-3

C

Cach, J. 63
Cangelosi, J.S. 136
Cifali, M. 123-4

Č

Čermák, J. 124,132-3
Černotová, M. 80

D

Daniel, J. 72,132-3
De Meuse, K.P. 121
De Singly, F. 110
Doubrava, L. 105
Doulík, P. 68
Döbert, H. 176
Drotárová, E. 109
Druva, C.A. 114,117

E

Eger, L. 26,124,132-3,143,151
Egerová, D. 26

F

Fitl, F. 114,124
Fraser, B.J. 113
Freud, S. 124
Furnham, A. 122

G

Gavora, P. 173
Goulliová, K. 178
Grecmanová, H. 150

H

Hargraves, E.A. 33,36
Havlík, R. 24,55-6,74,77,92-3,95-7,119,
159,161,166
Helus, Z. 62-3
Hendl, J. 113
Hennig, C. 132,134
Heřmanová, V. 17,90,106
Holoušová, D. 150
Holz, O. 44,174-5
Homola, M. 110,113
Horák, F. 62,89,97,98
Horák, J. 172
Hřebíček, L. 74

CH

Chráška, M. 49,150,173,176
Chráška, M. jun. 113

I

Illich, I. 52

J

Jakubíková, D. 151
Ježek, F. 48
Ježek, S. 150
Jurkuláková, A. 106

K

- Kalhous, Z. 62,89,97,98
 Kalous, J. 26,139
 Kamiňski, A. 113
 Kariková, S. 114
 Kasáčová, B. 46
 Keller, G. 132,134
 Kodým, M. 114,124
 Kohnová, J. 65,
 Komenský, J.A. 36
 Kommers, D.W. 49
 Kopřiva, K. 23-4,120
 Kosová, B. 173
 Kotásek, J. 44
 Koťa, J. 31,32,49,132-3
 Kovářček, V. 37
 Kratochvíl, M. 39
 Kroftová, A. 136
 Křivohlavý, J. 134
 Kuncová, Z. 143
 Kuranda, J. 84
 Kurelová, M. 28,127
 Kubáni, V. 121
 Kyriacou, Ch. 123,136

L

- Lašek, J. 111,124,150
 Levine, D.U. 47
 Linková, M. 84
 Lukášová-Kantorková, H. 46,124
 Lazarová, B. 156

M

- Maciaszek, M. 31,69
 Malach, A. 145-6
 Maňák, J. 65
 Matoušek, O. 136
 Mareš, J. 11,12,16,24,54,59-60,88,90,99,
 113,124-5,150,156
 Marinková, H. 39,49
 Mazáčová, N. 143
 Menclová, L. 75
 Merkens, H. 140
 Mezihorák, F. 68
 Mikešová, J. 82-3
 Míček, L. 27,122,125,135,140
 Milčák, Z. 122,125,132
 Moravcová-Smetáčková, I. 112
 Morkes, F. 38,58,71,158,163-4,166
 Morley, L. 145

N

- Nováčková, J. 142,169
 Novotný, P. 26
 Nowosad, I. 66

O

- Oakleyová, A. 112
 Obermannová, I. 142
 Obdržálek, Z. 144,151
 Obst, O. 143
 Ondřejkovič, P. 136
 Ornstein, A.C. 47

P

- Pařízek, V. 7,28,30,31,115-6,123,140
 Paulík, K. 124,173
 Paynová, M.A. 122
 Pelikán, J. 57-8,63,115
 Péter, E. 173
 Píšová, M. 26,95,97-8
 Podlahová, L. 136
 Pol, M. 151
 Polák, M. 132-3
 Prášilová, M. 143
 Prokop, J. 52
 Prošek, J. 162
 Průcha, J. 7,11-13,16,25,27,39,44,46-7,49,
 52,54,56,58,67,73,88-9,94,99-101,
 113-4,117,123,125,140,142,145,
 150,156,163,173,176
 Prokopová, A. 156

Q

- Quintilianus, M.F. 35

R

- Rabušicová, M. 137-8
 Rassool, N. 145
 Rosa, V. 61
 Růžička, R. 44
 Rybářová, M. 90
 Rýdl, K. 55,79

Ř

- Řehulka, E. 122,134

S

- Sak, P. 172
 Schein, E.H. 49

S

- Schmidbauer, W. 120
 Seebauer, R. 43,56,126
 Sekera, J. 109,111,117-8,143-4
 Skalková, J. 52,58,140
 Skalská, H. 124
 Smetáček, V. 55
 Solfronk, J. 7,9,23,30,46,82,108,143,149,
 157-8,166,174
 Spilková, V. 44,92,139
 Spousta, V. 77
 Steigerwald, K. 141
 Sullerotová, E. 110
 Syříště, I. 52-3,56,143
 Szymański, M.S. 66

Š

- Šafránková, J. 75
 Šed'ová, K. 43,143
 Šimíčková, H. 173
 Šimoník, O. 7,9,41,62-3,65-6,72,78,82,
 89,97,101,135
 Škoda, J. 68
 Špendla, V. 7,72
 Šrámek, R. 105
 Šrámková, M. 142
 Štech, S. 46,48,108,123-4,143
 Švec, V. 69,81,86
 Švecová, J. 32,77,81,162,180
 Švingalová, D. 121

T

- Terhart, E. 70
 Tichá, M. 44
 Tichý, R. 142

T

- Tomanová, D. 150
 Tuček, M. 54-5
 Turek, I. 61

U

- Uher, J. 157
 Urbánek, P. 23-4,28,30,44,57-8,67,69,74,
 81-2,93,97-8,102,106,115,
 119,126-8,130,135,141,145,
 147,150,155,159,166,173-5

V

- Vacek, P. 43,149,157
 Váňová, M. 178-9
 Váňová, R. 87
 Vašák, P. 162
 Vašutová, J. 7,31-32,46,56,67-8,77,81,
 86-8,100,109,111-2,137,
 173,178,180
 Vomáčka, J. 112

W

- Walterová, E. 11-3,16,19,21-22,33,51,
 54,63,88,99,108,113,125,
 150,156
 Wichterle, O. 7
 Windham, D.M. 117

Z

- Zelina, M. 61
 Zelinová, M. 26,132-3
 Zeman, V. 27,122,125,135,140
 Zimová, L. 92-3,107,159